

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв
Кафедра сценічного мистецтва і хореографії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СЦЕНІЧНИЙ БІЙ ТА ФЕХТУВАННЯ

другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю В6 Перформативні мистецтва
спеціалізації В6.01 Сценічне мистецтво
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Освітня кваліфікація: магістр перформативного мистецтва
(сценічне мистецтво)
Форма здобуття освіти – денна

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 08 від «03» вересня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025р.

Розробник:

Садоха-Дівончук Анна Анатоліївна – асистентка кафедри сценічного мистецтва і хореографії навчально-наукового інституту мистецтв.

Затверджено на засіданні кафедри протокол № 8 від «3» вересня 2025р.

Завідувач кафедри:

Надія КУКУРУЗА

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Сценічний бій та фехтування
Викладач	Садоха-Дівончук Анна Анатоліївна
Контактний телефон викладача	+380978314693
E-mail викладача	anna.sadoha-divonchuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Статус дисципліни	Вибіркова
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	У зручний для здобувачів час за узгодженням з викладачем.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Курс «Сценічний бій та фехтування» спрямований на поглиблення професійної компетентності магістра через синтез технічної досконалості та психофізичної готовності в екстремальних умовах сценічної дії. Дисципліна постає як комплексний тренінг, де опанування специфічних технік (холодна зброя, беззбройний бій) інтегрується з роботою над внутрішнім станом, сценічною увагою та логікою конфлікту в художньому просторі.

Діяльність у межах курсу забезпечує трансформацію базових пластичних навичок у засіб створення драматичного образу. Особлива увага приділяється розвитку просторового мислення, блискавичної реакції, гострого відчуття партнера та здатності зберігати органіку в умовах високої фізичної інтенсивності. Курс поєднує індивідуальну майстерність з ансамблевою взаємодією, акцентуючи на безпеці, професійній відповідальності та естетичній завершеності бойової сцени.

Таким чином, курс є формою опанування вищої акторської спеціалізації, де технічне володіння тілом і зброєю стає інструментом професійної комунікації, самовираження та втілення дієвого аналізу в сценічних обставинах.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою курсу «Сценічний бій та фехтування» є формування поглибленої професійної та психофізичної компетентності магістрів через синтез технічної майстерності володіння тілом і зброєю з акторською органікою. Курс спрямований на розвиток здатності до свідомого керування психофізичним станом в умовах високої інтенсивності, опанування логіки сценічного конфлікту та забезпечення безпечної й художньо переконливої індивідуальної та колективної взаємодії в екстремальних обставинах сценічної дії.

Цілі курсу

У результаті опанування дисципліни здобувачі освіти повинні:

- Оволодіти поглибленою психофізичною підготовкою, необхідною для ведення сценічного бою та фехтування;
- Засвоїти спеціалізовані технічні навички роботи з холодною зброєю та прийоми беззбройного бою в контексті сценічної дії;
- Розвинути здатність інтегрувати складні технічні елементи (фехтувальні фрази, каскади, удари) у психологічну партитуру ролі;
- Формувати високий рівень ансамблевої взаємодії, що базується на безумовній довірі, контролі безпеки та спільній відповідальності за партнера;
- Набути вмінь миттєвої саморегуляції емоційного стану та фізичного тону у умовах підвищеного динамічного навантаження;
- Забезпечити інтелектуальне осмислення естетики сценічного конфлікту та історичних контекстів бойових мистецтв як частини професійної культури актора.

4. Програмні компетентності та результати навчання.

Загальні компетентності:

K01 — Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

K08 — Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

K10 — Здатність працювати як в команді так і автономно.

Фахові компетентності:

K16 — Здатність до комплексного розв'язання складних професійних проблем в галузі сценічної інноваційної діяльності при глибокому переосмисленні наявних та створенні нових цілісних знань та професійної практики.

K17. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.

K18. Здатність до комплексного оперування специфічною системою виражальних засобів (пластично-зображальними, звуковими, акторсько-виконавськими, монтажно-композиційними, сценарно-драматургічними) при самостійному створенні та виробництві сценічного твору.

K22. Здатність до ефективної діяльності в колективі в процесі створення синтетичного за своєю природою сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

Результати навчання:

ПР01. Володіти культурою мислення, здатністю до узагальнення, аналізу і синтезу в професійній діяльності.

ПР06. Вміти адекватно сприймати критику і знаходити відповідні шляхи реагування на неї, критично оцінювати власну діяльність та її результати.

ПР07. Вміти адекватно оцінювати нову ситуацію та здійснювати пошук можливостей до адаптації та дії в її умовах.

ПР08. Виявляти здатність до генерування нових ідей.

ПР09. Вміти виявляти, ставити та вирішувати проблеми, аналізувати проблемні ситуації й приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання.

ПР10. Вміти застосовувати й удосконалювати навички міжособистісної взаємодії.

ПР11. Володіти виконавськими вміннями й навичками професії, елементами внутрішньої і зовнішньої техніки виконавця (постановника) в межах обраного фаху.

ПР12. Вміти самостійно відтворювати в художніх сценічних образах власну здатність до творчого сприйняття світу.

ПР13. Оперувати специфічною системою виражальних засобів (пластично-зображальними, звуковими, акторсько-виконавськими, монтажно-композиційними, сценарно-драматургічними) при самостійному створенні та виробництві сценічного твору.

ПР15. Обирати художні засоби, необхідні для відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проєкту).

ПР16. Вміти знаходити адекватні засоби презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

ПРН-21. Презентувати результати професійної діяльності та проєктів у сфері сценічного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід.

ПР24. Застосовувати розуміння природи художнього синтезу в ефективній діяльності зі створення сценічного твору у складі творчої групи.

5.Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Практичні	30
Самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
1	В6 Перформативні мистецтва В6.01 «Сценічне мистецтво»	2	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

ТЕМА	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Сам. роб.

Змістовний модуль 1

Тема 1. Сценічне фехтування: історія, етика та техніка безпеки	-	3	6
Тема 2. Базова техніка володіння шпагою (позиції, переміщення)	-	3	6
Тема 3. Техніка атак та захистів у класичному фехтуванні	-	3	6
Тема 4. Складнокоординаційні комбінації бойових дій	-	3	6
Тема 5. Бойова хореографія: побудова фехтувальної фрази	-	3	6
Тема 6. Робота з різними видами зброї (шпага-дага, меч)	-	3	6
Тема 7. Сценічний бій у парі: взаємодія та контроль дистанції	-	3	6
Тема 8. Особливості бойових сцен в історичній виставі	-	3	6
Тема 9. Апробація та корекція бойових партитур	-	3	6
Тема 10. Виконавська майстерність у представленні фінальної бойової сцени	-	3	6
Всього за курсом:	0	30	60

Система оцінювання навчальної дисципліни		
<p>Оцінювання успішності базується на накопичувальній системі балів за результатами роботи в семестрі. Загальний бал складається з оцінки за практичну діяльність, виконання завдань самостійної роботи та результату підсумкового контролю. Оскільки курс складається з 10 змістових модулів, бали за семестр нараховуються поетапно. Це дозволяє студенту бачити свій прогрес і забезпечує систематичність тренувань.</p>		
Загальна система оцінювання курсу	Практичні заняття – 30 балів Самостійна робота – 20 Залік у вигляді творчого показу – 50 балів	
Умови допуску до підсумкового контролю	До складання екзамену (заліку) допускаються студенти, які за результатами виконання практичних завдань та самостійної роботи набрали не менше 25 балів.	
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	Зараховано

80 – 89	B	зараховано
70 – 79	C	
60 – 69	D	
50 – 59	E	
26 – 49	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна спрямована на формування у магістрів поглибленої психофізичної та технічної компетентності у сфері сценічного бою та фехтування, а також розвиток експертних навичок індивідуальної та ансамблевої роботи. Навчання ґрунтується на принципах системності, суворого дотримання техніки безпеки, творчої активності, академічної доброчесності та високої міри персональної відповідальності перед партнером.

Відвідування практичних занять є обов'язковим, оскільки дисципліна має прикладний характер і передбачає безпосередню фізичну взаємодію та роботу зі зброєю. Пропуск занять допускається лише з поважних причин (хвороба, офіційні обставини), підтверджених документально. Через специфіку курсу (парна робота, фехтувальні дуети), пропущені заняття підлягають обов'язковому відпрацюванню у формі практичного демонстрування технічних елементів або аналітичного розбору бойових партитур.

Активна участь у тренінгах, бездоганне виконання технічних вправ, робота в парах і групах, а також здатність до глибокої рефлексії та самоконтролю є визначальними чинниками підсумкового оцінювання. Пасивна присутність без активного залучення до психофізичного процесу та ігнорування вимог техніки безпеки є підставою для суттєвого зниження оцінки.

Самостійна робота включає:

- опрацювання теоретичних матеріалів з історії холодної зброї, теорії сценічного фехтування та психофізики конфлікту;
- технічний тренаж для закріплення м'язової пам'яті (відпрацювання стійок, переміщень та базових парадів);
- підготовку до практичних занять, зокрема розробку бойових партитур та етюдів;
- виконання індивідуальних завдань (наприклад, аналіз кінематографічних або театральних бойових сцен);
- виконання індивідуальних завдань;
- глибокий аналіз власної психофізичної діяльності та безпеки групової взаємодії;
- підготовку до підсумкового екзамену (постановочна робота).

Усі завдання виконуються у встановлені терміни. Під час вивчення

дисципліни здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності. Забороняються: плагіат (привласнення чужих бойових хореографій без посилання на автора), фабрикація результатів та несанкціонована допомога. Порушення правил доброчесності або ігнорування норм техніки безпеки призводить до незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.

Оцінювання здійснюється за накопичувальною системою та включає:

- поточну роботу на практичних заняттях;
- виконання індивідуальних і групових завдань;
- підсумковий показ, що проводиться у формі практичної демонстрації (постановка цілісного бойового епізоду з використанням набутих психофізичних та технічних навичок).

Критерії оцінювання базуються на рівні сформованості технічних навичок володіння зброєю, психофізичній готовності, професійній дисциплінованості та здатності до бездоганної партнерської взаємодії. Особлива увага приділяється творчій активності у створенні бойових партитур та вмінню органічно інтегрувати техніку бою в художній образ.

Взаємодія між викладачем і магістрами ґрунтується на засадах взаємоповаги, толерантності та суворой професійної етики. Оскільки сценічний бій пов'язаний із фізичним контактом, конструктивна критика є невід'ємною частиною навчання, спрямованою на безпеку та професійний розвиток здобувачів.

За потреби можливе використання дистанційних або змішаних форм навчання (теоретичні розбори, відеоаналіз бойових сцен) відповідно до нормативних документів закладу вищої освіти.

Навчальна дисципліна спрямована на формування у магістрів цілісного розуміння сценічного бою як специфічної мови драматичного мистецтва та розвиток практичних навичок створення авторських бойових хореографій і складних пластичних сцен.

Література

Основна література

1. Авраменко С. М. Пластична культура актора: теорія та практика формування : навчальний посібник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 248 с.
2. Гринишина Ю. В. Сценічний рух та пластика: від вправи до образу. Мистецтвознавство та освіта. 2021. № 2. С. 45–51.
3. Кравчук Л. С. Психофізика акторської дії у сучасному театральному просторі. Київ : Фенікс, 2023. 192 с.
4. Михальчук В. М. Методика викладання спеціальних пластичних дисциплін (сценічний бій, фехтування) : методичні рекомендації для магістрів. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2022. 86 с.
5. Пилипчук Б. В. Техніка безпеки та методологія сценічного фехтування : практичний посібник. Київ : КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого, 2021. 112 с.

Допоміжна література

1. Бойко О. С. Біомеханіка сценічної дії: розвиток координації та реакції магістра акторського мистецтва. Культура і сучасність. 2022. № 1. С. 78–84.
2. Деркач М. А. Історія європейської холодної зброї у контексті сценічного

відтворення. Харків : ХНУМ імені І. П. Котляревського, 2023. 140 с.

3. Коваль О. І. Взаємодія партнерів у сценічному бою: психологічні та технічні аспекти. Вісник НАКККіМ. 2021. № 3. С. 115–121.

4. Степанов Г. О. Пластична виразність як засіб створення драматичного конфлікту. Одеса : Астропринт, 2022. 156 с.

5. Черкашин С. В. Актор у сучасному перформансі: межі фізичних можливостей. Київ : Академвидав, 2024. 210 с.

Викладач : Анна Садоха-Дівончук, асистентка